

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/39/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814203739
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Vanca
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7814203739.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci navrhovateľa: CD J., s.r.o., M. věžňů XXXX/XX, C. B., M. 1, R. republika, IČO XXX XX XXX, zastúpeného advokátskou kanceláriou R. M., s.r.o., V. 4, S., IČO XX XXX XXX, proti odporcovi: X. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., T. XXX/XX, o zaplatenie 1.392,83 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 8C/89/2014-29 zo dňa 29.9.2014 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v časti zamietnutia zmenkového úroku v sadzbe 0,25% denne zo zmenkovej sumy a vo výroku o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 1.392,83 eur spolu so 6% ročným úrokom odo dňa 12.7.2014 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, teda 5,92 eur, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ v tomto konaní uplatnil peňažnú pohľadávku podľa čl. 4/1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a navrhol, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie zmenkovej sumy 1.392,83 eur s príslušenstvom, ako aj náhradu trov konania. Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 7. mája 2010 na zmenkovú sumu 1.776,83 eur a zaviazal sa zaplatiť aj zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od 2. apríla 2011. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Uviedol, že indosant predložil zmenku na platenie, vystaviteľ však neposkytol žiadnu úhradu. Poukázal na to, že zmenková listina bola opatrená doložkou „bez protestu“, vyššie uvedené skutočnosti indosant nenechal zistiť verejnou listinou. Zároveň navrhovateľ pripojil k návrhu originál zmenky, z ktorej práva uplatňuje a nežiadal nariadenie pojednávania.

Súd prvého stupňa zistil, že navrhovateľ je zahraničnou právnickou osobou so sídlom na území Českej republiky a odporca je fyzickou osobou, ktorá má bydlisko na území Slovenskej republiky, žalovaná zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je aj jej platobné miesto. Konštatoval, že právomoc súdu konať a rozhodnúť vo veci je daná ustanovením čl. 2 ods. 1 Nariadenia rady ES č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

Citujúc ustanovenia čl. 2 ods. 1, čl. 4 bod 1, čl. 5 ods. 1 až 3, čl. 7 ods. 3 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu súd prvého stupňa uviedol, že v súlade s čl. 5 ods. 2 Nariadenia bolo doručované odporcovi na odpoveď vzorové tlačivo „C“, odporca sa k veci nevyjadril.

Nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom posúdil súd prvého stupňa podľa § 5 ods. 1 až 3, § 10 ods. 1 a 2, § 12 ods. 1, § 13 ods. 1 a 2, § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. b/, § 17, § 48 ods. 1, § 75, § 76 ods. 1 až 4 a § 77 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového, § 2 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a uviedol, že zmenka je listinný cenný papier, ktorý môže slúžiť ako zaistenie peňažného záväzku a zmenku možno uplatniť až potom, čo povinnosť na základe pôvodného peňažného záväzku nebola splnená. Uviedol, že zmenku možno prevádzať rubopisom (indosamentom), ktorým je písomné vyhlásenie zmenkového veriteľa, teda majiteľa zmenky (indosanta), na rube zmenky alebo na jej privesku, v ktorom indosant vyjadruje svoj úmysel previesť zmenku, určí indosatára, teda nového majiteľa zmenky a obsahuje podpis indosanta. Zdôraznil, že takýmto prevodom práv zo zmeniek indosatár nadobúda právo zo zmenky, nie však právo predchádzajúceho majiteľa. Súd prvého stupňa poukázal na to, že v čase vystavenia zmenky dňa 5.6.2009 bolo možné zabezpečenie úverového vzťahu vystavením zmenky, čo však v súčasnosti podľa platných právnych predpisov už možné nie je. Zo zmenky vyplynulo, že miestom jej vystavenia bola Rožňava, dátum vystavenia 7. máj 2010 a zmenková suma 1.776,83 eur. Odporca ako vystaviteľ zmenky sa zaviazal v zmenke: „zaplatím na túto zmenku pri predložení na rad: M., s.r.o., IČO XX XXX XXX, M. XX, XXX XX S., zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka číslo XXXXX/B“ sumu tisícosemstosedemdesiatšesť eur a 0,83 centov a zmenkový úrok 0,25% denne od 2. apríla 2011; splatné: M., s.r.o., M. XX, XXX XX S.; „bez protestu“; „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“.

Súd prvého stupňa poukázal tiež na to, že ďalšiu časť textu tvorili osobné údaje odporcu vyplnené ručne, jeho podpis a označenie čísla zmluvy, ku ktorej sa zmenka vzťahovala: XXXXXXXXX. Na druhej strane zmenky sa nachádzal text „Namiesto nás na rad CD J. s.r.o., K R. dvoru XXXX/XXa, XXX XX M., R. republika, IČO: XXX XX XXX a súčasne tam bol odtlačok pečiatky spoločnosti M. s.r.o. a podpis, z čoho vyvodil záver, že zmenka obsahovala všetky zákonom predpokladané náležitosti vyplývajúce z ust. § 75 Zák.č. 191/1950 Sb. o vlastnej zmenke.

Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že indosovaním zmenky došlo k situácii, kedy zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky a stala sa zmenkou na platenie. Preto podľa § 17 Zákona zmenkového a šekového nastala právna situácia, ktorá umožňovala odporcovi ako žalovanému zo zmenky robiť majiteľovi zmenky námietky, ale len vtedy, ak odporca ako zmenkový dlžník preukáže, že nový majiteľ zmenky konal v čase nadobúdania zmenky vedome na jeho škodu. Konštatoval, že v konaní nebolo preukázané, že by odporca po vystavení zmenky, ani po jej indosovaní vzniesol nejaké námietky proti zmenke, preto zmenku a záväzky zo zmenky posudzoval podľa Zákona zmenkového a šekového. Súd prvého stupňa zdôraznil, že podľa § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase vystavenia zmenky, sa zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom, dlh bolo možné iba zabezpečiť zmenkou, a to maximálne vo výške aktuálnej istiny nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú alebo vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto zákonným obmedzením veriteľ nemohol prijať a bol povinný takúto zmenku dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. To platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Poukazujúc na vyššie citované ustanovenie tiež uviedol, že ust. § 4 ods. 6 sa vymedzuje určité pravidlo pre vyplnenie zabezpečovacích zmeniek, ktoré súvisia so spotrebiteľským úverom a z tohto ustanovenia okrem iného vyplýva aj to, že veriteľ zodpovedá za škodu, ktorá vznikne spotrebiteľovi porušením v odseku 6. Pokiaľ teda pôvodný veriteľ zmenky porušil povinnosti pri vyplňovaní zmenky vyplývajúcu z ust. § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch a následne postúpil takú zmenku indosamentom na ďalšieho nadobúdateľa, zodpovedá za škodu, ktorá týmto spôsobom vznikla. Z uvedeného vyplýva aj právo spotrebiteľa odporcu uplatniť si voči pôvodnému veriteľovi náhradu škody. Zdôraznil, že pri uplatňovaní práva zo zmenky mal výlučne zmenkový dlžník povinnosť vznášať námietky, týkajúce sa prípadného porušenia vyplňovacieho práva ku zmenke, prípadne aj iné námietky, súvisiace so zmenkou. Keďže tento nevzniesol žiadne námietky a podľa názoru súdu za predpokladu, že zmenková suma nebola doteraz úplne uhradená, nárok navrhovateľa z titulu plnenia zmenkovej sumy súd považoval za dôvodný a opodstatnený vrátane 6% zákonného ročného úroku z omeškania a zmenkovej odmeny.

S poukazom na ustanovenie § 5 a § 77 ods. 2 Zákona zmenkového a šekového súd prvého stupňa uviedol, že v zmenkách na videnie môže vystaviteľ zmenky ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V predmetnej zmenke bola úroková miera uvedená sadzbou 0,25% denne, teda 91,25% ročne. Súd

prvého stupňa uviedol, že Zákon zmenkový a šekový výšku tejto úrokovej miery neupravuje a ponecháva to na vystaviteľa zmenky, podľa § 39 Občianskeho zákonníka však súd prvého stupňa skúmal, či pre neprimeranú výšku úroku nie je právny úkon - zápis na zmenke v rozpore s dobrými mravmi, a teda či nie je takýto úkon neplatný.

Zmenkový úrok a úrok z pôžičky alebo úveru plní funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky a musí byť primeraný, podľa záveru súdu prvého stupňa však za primeraný nemožno považovať ročný úrok, ktorý sa rovná dlžnej istine alebo ju prevyšuje. Poukázal na to, že podľa údajov zistených z internetovej stránky NBS v čase vystavenia zmenky boli úrokové sadzby uplatňované bankami pri spotrebiteľských a ostatných úveroch pre domácnosti nižšie ako 14% ročne, dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25% denne, t. j. 91,25% ročne teda túto sadzbu viacnásobne prevyšuje. Súd prvého stupňa preto takúto úrokovú doložku na zmenke považoval za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi, v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a preto žalobu v časti o zaplatenie úrokov 0,25% denne zamietol.

Súd prvého stupňa ďalej poukázal na to, že navrhovateľ predmetnú zmenku nadobudol indosamentom, stal sa riadnym majiteľom zmenky, preto môže podľa § 48 ods. 1 a § 77 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového postihom žiadať od odporcu zaplatenie 6% úrokov odo dňa splatnosti zmenky a požadovať odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy.

Súd prvého stupňa zaviazal odporcu na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 1.392,83 eur a 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy odo dňa zročnosti zmenky, v prejednávanej veci odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu odporcovi z dôvodu, že navrhovateľ nepredložil dôkaz, kedy pred podaním návrhu predložil zmenku odporcovi k zaplateniu, teda kedy sa stala zmenka zročnou. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj uplatnenie práva zo zmenky na súde, preto navrhovateľovi priznal 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy od 12.7.2014, teda odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu odporcovi a v prevyšujúcej časti návrh o zaplatenie 6% úrokov zo zmenkovej sumy zamietol.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože navrhovateľ bol v konaní čiastočne úspešný, čo do priznanej zmenkovej istiny vo výške 1.392,83 eur a zmenkovej odmeny, bol však neúspešný v časti nepriznaného zmenkového úroku 0,25% denne z dlžnej sumy, čo niekoľkonásobne prevyšuje žalovanú istinu.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Odvolaním napáda výrok, ktorým súd zamietol zmenkový úrok v sadzbe 0,25% denne zo zmenkovej sumy, ako aj výrok o nepriznaní náhrady trov konania, čo vyplýva aj z obsahu odvolania.

Odvolanie odôvodnil tým, že konanie na súde prvého stupňa má vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a účastníkovi konania sa postupom súdu prvého stupňa odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že predmetnú zmenku vystavil odporca, ktorú dobrovoľne podpísal a sadzba zmenkového úroku 0,25% denne napísaná na zmenke bola odporcovi známa v čase vystavenia zmenky. Navrhovateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky, ktoré konštatovali, že z povahy zmenky ako abstraktného a nesporného záväzku vyplýva, že majiteľ zmenky nemusí pri jej predložení na zaplatenie a vymáhanie preukazovať, že odporca zmenkovú sumu aj skutočne dlhuje. Táto nespornosť záväzku odporcu zo zmenky sa vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke, teda aj na zmenkový úrok. Ďalej navrhovateľ citoval z viacerých rozhodnutí okresných súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach a z rozsudku Krajského súdu v Nitre, ktorý vyslovil, že zmluvná pokuta vo výške 0,25% za každý deň omeškania nie je neprimeraná vzhľadom na účel, ktorý zmluvná pokuta ako zabezpečovací inštitút zabezpečuje. Účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka hrozbou majetkovej sankcie k riadnemu plateniu záväzku a zároveň má sankčný charakter, lebo dlžníka, ktorý poruší zmluvnú povinnosť, trestá v podobe ďalšej povinnosti zaplatiť peňažnú čiastku v dohodnutej výške. Zmluvná pokuta 0,25% z istiny 533,00 eur za každý deň omeškania predstavuje 1,33 eur denne, čo nie je (podľa záveru Krajského súdu v Nitre) neprimeraná účelu, ktorý bol dohodou o zmluvnej pokute sledovaný.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrila.

Odvolačný súd prejednal odvolanie navrhovateľa v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., pretože nejde o také odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej, na prejednanie ktorého by bolo potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie podľa § 214 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné.

Výrok rozsudku, ktorým súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu 1.392,83 eur spolu so 6% ročným úrokom odo dňa 12.7.2014 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, teda 5,92 eur vrátane výroku, ktorým súd zamietol 6% úrok do 12.7.2014 nebol odvolaním napadnutý, stal sa právoplatným a nebol odvolacím súdom preskúmaný.

Odvolačný súd považuje v tomto konaní za nesporné, že na prejednanú vec je potrebné aplikovať Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Neznamená to však, že ak navrhovateľ predložil v tomto konaní ako jediný listinný dôkaz prvopis zmenky, že súd podľa čl. 4/4 Nariadenia, ak sa domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ nie sú dostatočne jasné alebo primerané a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, že nemôže navrhovateľovi uložiť doplniť informácie alebo dokumenty v lehote určenej súdom. Na tento účel vnútroštátny súd použije vzorové tlačivo B, ktoré je uvedené v prílohe II Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007. Podľa čl. 5/1. tohto Nariadenia je Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomné, avšak súd môže nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Preto súd prvého stupňa v tomto konaní o vydanie rozsudku môže od navrhovateľa požadovať okrem predloženej zmenky aj iné listinné dôkazy.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vo veci nepostupoval podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pretože navrhovateľovi nedoručoval podľa prílohy 2 Nariadenia „tlačivo B“, a to žiadosť súdu na doplnenie návrhu na uplatnenie pohľadávky, aj keď navrhovateľ k návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa Nariadenia predložil ako jediný listinný dôkaz iba predmetnú zmenku z 7.5.2010 na sumu 1.776,83 eur. Súd prvého stupňa vo veci rozhodol rozsudkom len na základe zmenky.

Odvolačiemu súdu aj súdu prvého stupňa z ich rozhodovacej činnosti je známe, že obchodná spoločnosť M. s.r.o., M. XX, S. ako remitent (osoba, ktorej sa malo platiť zo zmenky) uvedená na predmetnej vlastnej zmenke, poskytovala a poskytuje spotrebiteľské úvery a vedie množstvo súdnych a exekučných sporov na súdoch v Slovenskej republike o vymáhanie peňažných pohľadávok zo spotrebiteľských úverov. Na zabezpečenie týchto pohľadávok zo spotrebiteľských úverov vystavovala a prijímala zmenky, ktoré mali zabezpečovaciu funkciu k jeho pohľadávkam zo spotrebiteľských úverov voči spotrebiteľom podľa § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v období od 1.8.2008, kedy tento Zákon o spotrebiteľských úveroch umožňoval zmenkou len zabezpečiť nároky zo spotrebiteľských úverov. Znamená to, že predmetná zmenka vystavená dňa 7.5.2010 mohla byť vystavená len na zabezpečenie dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a len v rozsahu určenom v citovanom ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch.

Súd prvého stupňa preto nemohol vo veci rozhodnúť len na základe jedného dôkazu predloženého navrhovateľom - zmenky zo 7.5.2010, lebo zo zmenky nemohol zistiť, či bola vystavená v súlade s obmedzením daným ustanovením § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

Navrhovateľ v tomto konaní uplatnil peňažnú pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, preto súd prvého stupňa mal vec prejednať podľa tohto nariadenia a nie podľa § 175 Občianskeho súdneho poriadku, ktorým sa upravuje konanie o vydanie zmenkového platobného rozkazu iba na návrh navrhovateľa. Nemal preto prejednanú vec právne posudzovať len podľa Zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového, lebo navrhovateľ vo veci nenavrhol vydať zmenkový platobný rozkaz. Predložená zmenka je v tomto konaní podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007 iba jedným z dôkazov na vydanie navrhovaného rozsudku. Nie je však dôkazom jediným, ako je to v konaní podľa § 175 O. s. p. o vydanie zmenkového platobného rozkazu.

Navyše odvolací súd udáva, že súd prvého stupňa nie je zmenkovým súdom podľa § 10 Zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov, preto ani nemohol vo veci rozhodovať na základe predloženej zmenky ako jediného predloženého dôkazu. Taktiež súd nemôže z platnej zmenky ako jediného dôkazu čiastočne vyhovieť návrhu a čiastočne návrh zamietnuť.

Odvolací súd preto podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby a o trovách konania, pretože súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci.

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude vo veci konať podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu tak, ako to navrhol navrhovateľ v návrhu. Súd prvého stupňa preto vyzve navrhovateľa tlačivom „B“ - žiadosť súdu o doplnenie návrhu, pretože podľa čl. 4/4. Nariadenia informácie a dokumenty, ktoré predložil navrhovateľ spolu s návrhom, nie sú dostatočné. Vyzve navrhovateľa, aby predložil listinné dôkazy alebo iné dôkazy svedčiace o oprávnenosti uplatnenej peňažnej pohľadávky, pretože predmetná zmenka nie je podľa Nariadenia v tomto konaní postačujúcim listinným dôkazom. Ak navrhovateľ na túto výzvu súdu prvého stupňa na základe tlačiva „B“ podľa Nariadenia, nebude reagovať alebo odmietne predložiť súdu iné dôkazy, súd podľa čl. 4/4. vety druhej Nariadenia návrh zamietne.

Súd prvého stupňa je podľa § 226 ods. 1 O. s. p. viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto zrušujúcom uznesení.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne podľa § 224 ods. 3 O. s. p. aj o trovách tohto odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.